CERCETAREA PSIHOLOGICĂ ÎN SELECȚIILE PRIMARE LA COPII ȘI JUNIORI

Aprecierea dezvoltării funcțiunilor psihice la copii și adolescenți legată, de problema selecției de fotbal nu reprezintă o noutate. Pentru cei care se ocupă însă cu astfel de probleme, ideea este binevenită, avînd drept scop să întregească selecția fzică a viitorilor fotbaliști, care întotdeauna va avea prioritate, dar, fără de care selecția generală va fi incompletă și generatoare de multe necazuri și decepții. Și, pentru a nu se ajunge aici, sau, dacă aceasta nu este posibil, pentru a fi cît mai rar în această situație, **cercetarea stării de dezvoltare psihică începînd cu primele selecții se impune cu necesitate.**

În general însă trebuie să recunoaștem că **cercetarea psihologică este neglijată sau incompletă și această lipsă explică multe din insuccesele instruirii ulterioare.** Deși, firesc este ca pe lîngă potențialul biomotric al tinerilor candidați la selecție, să ne intereseze și pontențiaiul lor psihologic : **mobilitatea lor psihică, spontaneitate și istețimea, lipsa de calm sau instabilitatea** de care dau dovadă etc. Să ținem seama încă de la început de o serie de factori de importanță deosebită cum ar fi : **emotivitatea, timiditatea ; sau din contră curajul** de care un fotbalist are nevoie în întrecerile la care este supus. Să nu neglijăm desigur nici **simțul de datorie, de cinste, de conștiință, prefigurate încă de la aceste vîrste.** Va trebui investigată și **voința,** ce denotă lupta pentru succes, deoarece lipsa ei demobilizează copilul și-l face nehotărît, neîncrezător și neglijent. Să cunoaștem comportarea în familie, la școală cu colegii și profesorii, cu prietenii, să știm dacă elevul este respectuos sau obraznic, disciplinat sau dezordonat, sîrguincios sau leneș, ascultător sau recalcitrant, generos sau egoist, modest sau îngîmfat, dacă se bucură de succesul altora sau este invidios ș.a.m.d.

Aprecierile la învățătură prin notele obținute, nu oglindesc întotdeauna capacitatea intelectuală a copiilor și totuși va trebui să ținem seama și de aceste **realizări școlărești** pentru a evita eventualele neînțelegeri cu școala și familia. Mai mult, **ni se pare foarte îndreptățită atitudinea unor antrenori care nu rețin decît copii cu bune rezultate la învățătură.** Inteligența, memoria, atenția, imaginația, inițiativa sînt date care completează taboul psihologic, definesc talentul nativ, sau dobîndit prin îndelungate transpirații și care, suprapuse examenelor antropometrice și funcționale, calităților fizice de bază și îndemînării, vor constitui un profil somato-psihic complex și variat, a ceea ce trebue să fie viitorul fotbalist de calitate. Părinții, profesorii (profesorul diriginte și profesorul de educație fizică și sport), medicul școlar, medicul de club și bineînțeles psihologul (practic, mai greu de realizat) ne vor da relații prețioase despre potențialul intelectual și moral al copiilor care iubesc fotbalul.

Este foarte greu însă să întîlnim un tablou psihologic pozitiv în totalitate, la copiii cu care lucrăm. Dar eliminînd, acolo unde este posibil, cît mai multe din însușirile care nu convin, urmărindu-le și dezvoltîndu-le cu răbdare pe cele favorabile, **profilul intelectual, afectiv și moral-volitiv, va putea constitui un ghid de certă valoare în aprecierea dezvoltării psihice a celor care la vîrste fragede, se apropie timid sau curajos de această activitate.** Adăugînd apoi la aptitudinile fizice și psihice, atitudinile de zi cu zi, capacitatea de adaptare și orientare a celor luați în observație, vom putea face un pronostic în ceea ce privește șansa de a deveni fotbalist sau de a regreta capitalul investit inutil (capital muncă, moral și material).

Cu aceste gînduri am formulat ideile de mai sus menite să sublinieze **importanța asocierii cercetării psihologice la selecția fizică a cadrelor fotbalistice.** În definitiv, dacă viața psihică la copii și adolescenți este o realitate, ce poate fi modificată prin educație, de ce să nu alegem caracterul sau personalitatea cu care sperăm să dobîndim randamentul cel mai bun, la vîrsta junioratului decît mai tîrziu la seniorat, în acest sport universal ce ne înflăcărează spiritele, ne aprinde speranțele sau ne mihnește inimile, cînd idolii falși se prăbușesc !

Se pune însă o legitimă întrebare : **ce vom face cu copiii deficitari în dezvoltarea lor psihică sau cu însușiri mai puțin corespunzătoare ;** vor fi lăsați deoparte pentru totdeauna, le vom închide porțile spre care rîvnesc și pentru care unii din ei au și talent ? Evident că nu. Pentru această categorie, intervenția cadrelor amintite (antrenori, profesori, medici, psihologi) este necesară. Asistența lor va fi salutară pentru cele mai multe din cazuri. Profesiunile lor, cu misiuni atît de înalte, nu se vor mulțumi cu simpla decelare a funcțiunilor psihice insuficiente sau necorespunzătoare, ci vor opera cu înțelegere, tact, calm și perseverență în sufletele micilor vlăstare dornice să păsească pe terenurile de fotbal alături de colegii și prietenii lor ajunși acolo cu un ceas mai devreme. Ei nu vor fi părăsiți, ci ajutați.

Pentru cei cu un fond intelectual și sufletesc recuperabil (și noi știm că în copilărie aceasta este posibil) asistența pedagogică și psihologică a cadrelor care dirijează activitatea lor, precum și colaborarea familiei, cu care se va sta în permanentă legătură, își va spune cuvîntul. Pentru copiii recuperabili, îndepărtarea temporară de jocul organizat de pe terenurile îndrăgite, va constitui un îmbold de a lupta să ajungă cît mai repede acolo unde ceilalți au ajuns deja. De aceea și sîntem convinși că cei mai mulți dintre acești copii pot fi recuperați. **Totul depinde de rîvna lor și a noastră.** Din acest motiv și selecția la copii trebuie să dureze : **timpul scurt de apreciere ne ține departe de valoarea reală a candidaților.**

În concluzie, precizăm că testările se vor adresa nu numai pentru **partea care se vede,** nu vom aprecia numai creșterea și dezvoltarea lor fizică, **ci și părțile nevăzute,** funcțiunile psihice favorabile sau deficitare, printr-un fond psihic necorespunzător, sau o educație relativă. Intervenția noastră va fi cu atît mai oportună cu cît toate aceste probleme le vom pune mai devreme, cu cît vom cerne mai bine pe cei în care investim speranțele noastre.

În general, **copiii dau mai mult decît adulții : generozitatea este întîlnită îndeosebi la aceste vîrste. Să cercetăm această virtute și s-o întreținem în așa fel, pentru ca ritmul acestei dăruiri să nu scadă la vîrsta majoratului, atunci cînd este mai multă nevoie de ea.** Atenția și grija noastră sporită pentru toate aceste probleme, chiar din perioada selecției, ne vor pune la adăpost de „mihnirile de mîine".

ILIE SAVU — antrenor
Dr. CR. ȘTEFANESCU

ANTRENAMENTUL INTENSIV POATE FI PLĂCUT

„Dacă am reușit să găsim o formulă de antrenament ideală — o metodă secretă, aș spune — aceasta este fără îndoială aceea a antrenamentului intensiv făcut în condiții plăcute, de divertisment chiar", afirmă unul dintre decanii fotbalului britanic, **CECIL POYNTON,** cel al cărui nume este legat de faima mondială cucerită cu ani în urmă de Tottenham. Și tot el continuă, încercînd a da un răspuns la întrebarea : **„CUM POATE FI REALIZAT UN ASTFEL DE ANTRENAMENT CU TINERII JUCĂTORI?"**

Mai întîi, lucrul cu mingea. Personal, nu am limitat niciodată numărul de exerciții cu balonul, decît, bineînțeles, în funcție de timpul disponibil. Și asta pentru că simțul mingii, măiestria fotbalistică, este primul lucru care trebuie pretins unui jucător adevărat. Celelalte, pregătirea fizică sau cunoștințele de tactică sînt cerințe care se pot realiza și mai tîrziu, în timp ce preluarea, execuția pasei precise, mișcarea înșelătoare, deposedarea adversarului, conducerea balonului în viteză, sînt elemente care trebuie însușite și perfecționate cu prioritate. Toate acestea, practicate în mod regulat, pot constitui și un mijloc ideal de pregătire și de menținere a condiției fizice necesară competiției. Pentru că este mult mai avantajos să lucrezi cu mingea, cîștigînd forma sportivă corespunzătoare decît să obții acest lucru alergînd, cum fac unii, în jurul terenului. Practica a demonstrat că se poate obține incontestabil mai mult de la un jucător convins de oportunitatea a tot ceea ce execută în cadrul antrenamentelor, decît de la un altul care consideră această activitate ca o corvoadă.

Stimularea cunoașterii reciproce a jucătorilor. Aceasta presupune alegerea și organizarea acelor exerciții care angrenează colectivul, care dezvoltă spiritul de camaraderie, care stimulează cunoașterea reciprocă a jucătorilor și ajută la sincronizarea și asamblarea stilului de joc, propriu fiecăruia, în cadrul ideii de ansamblu a formației. Sînt însă, fără îndoială, și situații — și acestea nu trebuie ignorate și nici evitate — cînd un fotbalist, direct interesat în eliminarea unei anumite deficiențe din pregătirea sa personală, simte nevoia unui exercițiu individual, sau a unor repetări care să-l ajute să obțină indici superiori în pregătire. În aceste cazuri este indicat ca toate execuțiile să fie realizate numai cu mingea, fiindcă nu trebuie uitat niciodată că cel mai rapid alergător din lume, de exemplu, nu are nici o valoare pentru fotbal dacă nu știe să alerge cu balonul la picior. Mingea este, în același timp și cel mai prețios mijloc de legătură între jucători, iar cunoașterea secretelor tehnicii de joc favorizează evident unitatea de echipă, cimentează forța colectivului.

Nici un antrenament sub semnul monotoniei. Mă refer în mod special la exercițiile care au ca sarcină de instruire îmbunătățirea condiției fizice și care, de regulă, sînt mai puțin agreate de jucători. Selectarea acestora presupune, de aceea, în egală măsură varietate, dar și o utilitate care să se înscrie în contextul unor acumulări ce reprezintă însăși sensul general al pregătirii. Iată și un exemplu de exercițiu de antrenament, plăcut și în același timp folositor. Se numește „săritura în cercuri". Cum se desfășoară? Pe pardoseala unei săli sau în aer liber, pe un teren de zgură sau asfalt, se desenează grupuri de cercuri diferit colorate către care jucătorii se îndreptă într-o anumită ordine. Antrenorul indică, în momentul în care fiecăruia dintre jucători îi vine rîndul, culoarea cercului unde acesta urmează să sară. Sau poate anunța două culori deodată aceluiași jucător, acesta fiind obligat să treacă cu repeziciune, cu cîte un picior în fiecare cerc. După cum, antrenorul — accelerînd ritmul de desfășurare al exercițiului și mărind gradul de dificultate pentru dezvoltarea atenției și vitezei de reacție — poate numi patru culori consecutive în care jucătorul trebuie să aterizeze pe rînd, rapid și în succesiunea strict indicată.

Nici un antrenament fără joc. Indiferent de conținutul, structura și sarcinile sale, antrenamentul este bine — obligatoriu chiar — să cuprindă în desfășurarea sa, de preferință la sfîrșit, jocul, fie și sub forma unei întreceri de tipul miuței, cinci contra cinci. Acest mijloc de pregătire are întotdeauna o mare valoare instructiv-educativă, pentru că jucătorilor li se pretinde să alerge, să gîndească și să rezolve situații foarte variate, așa cum se întîmplă în realitate și în jocul propriu-zis. Acum se poate constata cu multă obiectivitate, gradul de însușire al procedeelor tehnico-tactice, rezistența fizică specifică, eficiența pregătirii efectuată pe factori de antrenament. Jocul creează întotdeauna o stare de bună dispoziție și, în final, o oboseală fiziologică normală care se recuperează fără dificultate.

Aceste ar fi numai cîteva din „secretele" dacă le putem numi astfel ale unui antrenament intensiv care poate fi — în interesul instruirii — și plăcut.

Sfaturi de la antrenori

O LOVITURĂ ÎN ZID!

În Anglia, înaintea începerii sezonului oficial se organizează, la Birmingham, o competiție denumită „Cupa Watney", unde sînt reunite cîte două echipe din fiecare divizie engleză (se știe că în Anglia există patru divizii profesioniste), dar nu oricare, ci (excluzîndu-se participantele la competițiile europene de club) pe cele ce au marcat cel mai mare număr de goluri în respectivul campionat.

La ediția de anul acesta a asistat și ziaristul belgian Jacques Lecoq, care-și expune părerile (din care spicuim cîteva pasaje) în publicația „France Football".

După ce am ajuns la Birmingham, începe **Jacques Lecoq,** m-am interesat ce handicap primesc echipele din diviziile a III-a și a IV-a : un gol sau două avans ? Dar răspunsul organizatorilor a fost stupefiant : **„Nici un handicap ! Toată lumea pornește de la egal. Noi, englezii, avem gustul riscului !"**

Turneul de anul acesta a avut privilegiul de a fi fost ales de federația engleză pentru o foarte interesantă experimentare tehnică : **ofsaidul a fost limitat numai la suprafața de pedeapsă.** Ideea a fost lansată de **Alan Hardaker,** secretarul lui Footbal League. **„Fotbalul actual este ciopîrțit, fragmentat, fazele curgătoare sînt rare,** zicea el. **Apoi, se marchează prea puține goluri. De aceea se impune neapărat să modificăm regula ofsaidului. Dar nu te poți decide fără a face încercări, fără a experimenta".**

Alan Hardaker a specificat că nu stă în intenția sa, și nici în cea a federației, de a o suprima total : **„Mai întîi, pentru că nu ar fi în spiritul fotbalului,** afirma secretarul lui **F. A. Desființînd total ofsaidul, înseamnă să fixezi un atacant lîngă portarul advers, să „omori" spectacolul. Or, trebuie să-i obligi pe jucători să combine în zona șutului. În intenția mea este a da un privilegiu suplimentar atacanților, dar jocul să rămînă joc".**

De ce să limitezi ofsaidul la suprafața de pedeapsă ?

Pentru că : 1. de acolo se profilează pericolul, de acolo pleacă șuturile ; 2. este supărător să oprești un jucător pentru o chestie de cîțiva centimetri, atunci cînd se află la 40 m de poartă. În felul acesta de multe ori atacanții sînt paralizați. Trebuie să le dai libertate de acțiune pînă în momentul șutului.

Pe scurt, se aplică la fotbal un principiu folosit în baschet : posibilitatea pentru fotbalist de a juca mingea, de a combina, fără alte opreliști decît acelea ce vin din partea apărătorilor adverși, pînă în clipa în care înaintașul se găsește „în apropierea focului" (în baschet se aplică, în apropierea coșului, „regula de trei secunde").

Alan Hardaker crede că grație acestei noutăți se vor marca mai multe goluri. Rezultatul finalei „Cupei Watney", pare că i-a dat dreptate : Colchester, din divizia a IV-a a terminat la egalitate, 4—4, cu West Bromwich Albion, din prima divizie. Dar Colchester a cîștigat trofeul datorită penaltiurilor : a realizat patru, în timp ce W.B.A. a marcat doar trei.

Colchester este „the giant killer", „omoritorul de giganți" al fotbalului britanic. A făcut întotdeauna isprăvi frumoase în „Cupa Angliei". Titlul său de glorie este eliminarea lui Leeds United, anul acesta. Nici de data aceasta, cu toate că activează în ultima divizie engleză, n-a făcut figura unei rude sărace în fața cunoscutei W.B.A. (...).

Dar ce a arătat amintita inovație ?

1. **Un joc mai clar.** Pentru ce ? Pentru că atacantul marcat strîns de adversar, odată ajuns în zona de pedeapsă are acum posibilitatea de a pasa mingea unui partener aflat în poziție de afară din joc, dincolo de marginile careului de 16 m. Cum acest jucător nu poate fi lăsat nemarcat, trebuie deci ca fundașii să nu se mai concentreze în suprafața de pedeapsă, unde va fi deci mai puțină aglomerație.

2. **O lovitură năucitoare „zidului"** ridicat sistematic de apărători atunci cînd o lovitură liberă apare în imediata apropiere a liniei de 16 m. Acum, fundașii depășiți sînt tentați să comită faulturi. Sancțiunea arbitrului, lovitură liberă directă, nu este pe de-a întregul punitivă, pentru că apărătorii pot să se regrupeze și să formeze acel atît de cunoscut „zid".

Cu prilejul unei astfel de faze, fotbaliștii de la W.B.A. au alcătuit tradiționalul „zid". Ce au făcut jucătorii de la Colchester care, la inițiativa antrenorului lor, **Dick Graham,** au studiat în mod special noul regulament ? Au postat pe unul dintre ei în poziție de ofsaid în afara suprafeței de pedeapsă și i-au pasat mingea. Acest jucător, care se găsea în spatele zidului, a primit balonul, a intrat cu el în careul de 16 m și s-a aflat, practic, singur în fața portarului. După această experiență nu a mai existat „zid" și, de asemenea, nu au mai existat faulturi inutile. Este, după părerea mea, bilanțul cel mai pozitiv al experienței.

3. **Un fotbal mai puțin fragmentat.** În timpul finalei nu au fost decît două ofsaiduri. Lărgirea jocului, faptul că se creează mai puține „grămezi" de către fotbaliști ,au diminuat, totodată, numărul faulturilor (...).

Sceptic la început, cucerit după meci, cred că această inovație merită să fie urmărită. La Londra se spune că experiența va fi reluată. Și nu este în van a crede că dacă Football Association și Football League și-au dat acordul pentru încercări de acest fel, s-au gîndit în secret să propună această modificare severului International Board.

Nu se vor marca, poate, mai multe goluri, pentru că antrenorii vor găsi antidotul noii prevederi regulamentare, dar ea este o nouă licitare a ofensivei și un pas serios în lupta dusă contra jocului distructiv.

Aici își încheie J. Lecoq interesantele sale aprecieri asupra ofsaidului numai în suprafața de pedeapsă.